

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (šeštoji kolegija) SPRENDIMAS

2016 m. gruodžio 21 d. *

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Socialinė politika — Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija — Direktyva 2000/78/EB — Vienodas požiūris užimtumo ir profesinėje srityje — 2 straipsnio 1 ir 2 dalys — Diskriminacija dėl amžiaus — Kolektyvinė sutartis — Ilgesnis paaugstinimo iš pirmosios darbo užmokesčio pakopos į antrąją laikotarpis — Netiesioginis skirtingas požiūris dėl amžiaus“

Byloje C-539/15

dėl *Oberster Gerichtshof* (Aukščiausiasis Teismas, Austrija) 2015 m. rugsėjo 24 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2015 m. spalio 15 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Daniel Bowman

prieš

Pensionsversicherungsanstalt

TEISINGUMO TEISMAS (šeštoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas E. Regan, teisėjai A. Arabadjiev (pranešėjas) ir S. Rodin,

generalinis advokatas Y. Bot,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— D. Bowman, atstovaujamo advokato P. Ringhofer,

— *Pensionsversicherungsanstalt*, atstovaujamos advokatų J. Milchram, A. Ehm ir T. Mödlagl,

— Europos Komisijos, atstovaujamos B.-R. Killmann ir D. Martin,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

* * Proceso kalba: vokiečių.

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 21 ir 28 straipsnių ir 2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyvos 2000/78/EB, nustatančios vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus (OL L 303, 2000, p. 16; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 4 t., p. 79), 2 straipsnio 1 ir 2 dalių ir 6 straipsnio 1 dalies išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Daniel Bowman ir *Pensionsversicherungsanstalt* (Pensijų draudimo įstaiga, toliau – administracija) ginčą dėl pastarosios sprendimo, grindžiamo kolektyvinės sutarties nuostata, kurioje numatytas ilgesnis perkėlimo iš pirmosios darbo užmokesčio pakopos į antrąją laikotarpis negu perkėlimo į paskesnes pakopas laikotarpis.

Teisinis pagrindas

Direktyva 2000/78

- 3 Pagal Direktyvos 2000/78 1 straipsnį jos „tikslas – nustatyti kovos su diskriminacija dėl religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos užimtumo ir profesinėje srityje bendrus pagrindus siekiant valstybėse narėse įgyvendinti vienodo požiūrio principą“.
- 4 Šios direktyvos 2 straipsnyje numatyta:
 - „1. Šioje direktyvoje „vienodo požiūrio principas“ reiškia, kad dėl kurios nors iš 1 straipsnyje nurodytų priežasčių nėra jokios tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos.
 2. Šio straipsnio 1 dalyje:
 - a) tiesioginė diskriminacija yra akivaizdi tada, kai dėl bet kurios iš 1 straipsnyje nurodytų priežasčių su vienu asmeniu elgiamasi mažiau palankiai nei panašioje situacijoje yra, buvo ar galėjo būti elgiamasi su kitu asmeniu;
 - b) netiesioginė diskriminacija yra akivaizdi tada, kai dėl akivaizdžiai neutralių sąlygų, kriterijų ar taikomos praktikos tam tikrą religiją ar įsitikinimus išpažįstantys, tam tikrą negalią turintys, tam tikro amžiaus ar tam tikros seksualinės orientacijos asmenys gali patekti tam tikru atžvilgiu į prastesnę padėtį [į gerokai prastesnę padėtį] nei kiti asmenys, nebent:
 - i) tas sąlygas, kriterijus ar taikomą praktiką objektyviai pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama atitinkamomis ir būtinomis priemonėmis <...>
- 5 Šios direktyvos 6 straipsnio „Skirtingo požiūrio dėl amžiaus pateisinimas“ 1 dalis suformuluota taip:

„Nepaisydamos 2 straipsnio 2 dalies, valstybės narės gali numatyti, kad skirtingas požiūris dėl amžiaus nėra diskriminacija, jei pagal nacionalinę teisę jį objektyviai ir tinkamai pateisina teisėtas tikslas, įskaitant teisėtos užimtumo politikos, darbo rinkos ir profesinio mokymo tikslus, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis.“

Toks skirtingas poveikis [požiūris], be kitų dalykų, gali apimti:

- a) specialių sąlygų nustatymą siekiant įsidarbinti ir profesinio mokymo, įdarbinimui ir darbui, įskaitant atleidimą [atleidimo] iš darbo ir apmokėjimo sąlygas, jaunimui, pagyvenusio amžiaus asmenims ir už priežiūrą atsakingiems asmenims, siekiant skatinti jų profesinę integraciją ir užtikrinti jų apsaugą;
- b) minimalaus amžiaus, profesinės patirties ar darbo stažo nustatymą siekiant įsidarbinti arba gauti tam tikrų su darbu susijusių privilegijų;

<...>“

Austrijos teisė

- 6 Prieš *Dienstordnung A für die Angestellten bei den Sozialversicherungsträgern Österreichs* (Austrijos socialinio draudimo įstaigų tarnautojų tarnybos tvarka A, toliau – DO.A) 80-ąjį pakeitimą šioje kolektyvinėje sutartyje buvo numatyta:

„13 straipsnis: Nustatant poziciją darbo užmokesčio lentelėje įskaitytinas tarnybos laikotarpis

1. Nustatant asmens poziciją darbo užmokesčio lentelėje (40 straipsnis) turi būti įskaitomi šie tarnybos laikotarpiai, išdirbti sukakus 18 metų: <...>

40 straipsnis: Pozicijos darbo užmokesčio lentelėje nustatymas, paaukštinimas

1. Tarnautojai <...> priskiriami prie savo darbo užmokesčio grupės (tarnybos kategorijos) 1 pakopos pagal 37–39 straipsnių nuostatas. Jei tarnybos laikotarpiai turi būti įskaityti pagal 13 straipsnį, nustatant poziciją pagal analogiją taikoma 3 dalis.
 2. <...> Laikotarpiai, išdirbti a–c darbo užmokesčio pakopose iki sukankant 18 metų, nelaikomi nustatant poziciją darbo užmokesčio lentelėje įskaitytiniais tarnybos laikotarpiais. <...>
 3. <...> Tarnautojas perkeliamas į kitą aukštesnę savo darbo užmokesčio grupės (tarnybos kategoriją) pakopą, kai išdirba dvejus metus (paaukštinimas pagal tarnybos laikotarpį). <...>“
- 7 Po DO.A 80-ojo pakeitimo, kuriuo įvesta pereinamojo laikotarpio nuostata, taikoma iki 2011 m. sausio 1 d. įdarbintiems darbuotojams, šios nuostatos suformuluotos taip:

„13 straipsnis: Nustatant poziciją darbo užmokesčio lentelėje įskaitytinas tarnybos laikotarpis

1. Nustatant poziciją darbo užmokesčio lentelėje (40 straipsnis) turi būti įskaitomi šie tarnybos laikotarpiai po tų metų, kuriais, pradėjus nuo pirmos mokymosi pakopos, buvo arba būtų buvę baigti devyneri mokslo metai, birželio 30 d.: <...>
- 2a. Ne daugiau kaip iš viso treji metai: <...>
- b) įgijus privalomą išsilavinimą tęsiamų studijų <...> mokykloje laikotarpis, ne trumpesnis už šioms studijoms pagal švietimo teisės aktus numatytą minimalų laikotarpį, tačiau ne ilgesnis kaip treji metai; <...>

40 straipsnis: Pozicijos darbo užmokesčio lentelėje nustatymas, paaukštinimas

1. Tarnautojai priskiriami prie savo darbo užmokesčio grupės (tarnybos kategorijos) 1 pakopos <...>. Jei tarnybos laikotarpiai turi būti įskaityti pagal 13 straipsnį, nustatant poziciją pagal analogiją taikoma 3 dalis. <...>
3. Tarnautojas (-a) priskiriamas (-a) prie pirmosios darbo užmokesčio pakopos penkerius metus, o nuo po jos einančios darbo užmokesčio pakopos į kitą aukštesnę darbo užmokesčio pakopą savo darbo užmokesčio grupėje (tarnybos kategorija) perkeliama po atitinkamai dvejų tarnybos metų (paaukštinimas pagal tarnybos laikotarpį). <...>“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

- 8 D. Bowman, gimęs 1961 m. liepos 28 d., nuo 1988 m. balandžio 1 d. susijęs su administracija pagal privatinę teisę reglamentuojamais darbo santykiais. Darbo santykiams taikoma kolektyvinė sutartis DO.A. Jo darbo užmokestis skaičiuojamas remiantis įdarbinimo momentu atliktu priskyrimu prie darbo užmokesčio grupės, neatsižvelgus į mokymosi laikotarpius. Nuo tada D. Bowman kas dvejus metus buvo paaukštinamas į paskesnę darbo užmokesčio pakopą pagal DO.A nuostatas ir gavo paaukštinimą atitinkantį darbo užmokestį.
- 9 Iki 80-ojo pakeitimo DO.A 40 straipsnio 2 dalyje dėl administracijos tarnautojų, kurie įdarbinimo momentu neturėjo 18 metų, buvo numatyta, kad asmenys, kuriems nėra sukakę 16, 17 ir 18 metų, atitinkamai priskiriami prie pagal DO.A 37 straipsnį taikomos darbo užmokesčio grupės a, b ir c pakopų. Tik tuomet, kai šiems tarnautojams sukanka 18 metų, jie priskiriami prie pirmosios pakopos, prie kurios taip pat turėjo būti priskirti tarnautojai, įdarbinti po to, kai jiems sukako 18 metų, tačiau pastarieji negalėjo remtis ankstesniais laikotarpiais, prilyginamais darbo laikotarpiams. Taigi mokymosi laikotarpiai negalėjo būti įskaityti. Be to, darbo užmokestis a, b ir c pakopose buvo gerokai mažesnis negu pirmojoje pakopoje. Taigi už tą patį darbą ar pareigas buvo mokamas skirtingas darbo užmokestis, atsižvelgiant į darbą atliekančio ar pareigas einančio asmens amžių.
- 10 80-uju DO.A pakeitimu 40 straipsnio 2 dalis buvo panaikinta ir nepakeista, taigi a, b ir c pakopų neliko. Dėl šio pakeitimo administracijos tarnautojas, kuris prieš įsidarbindamas neišdirbo laikotarpį, į kuriuos reikia atsižvelgti apskaičiuojant karjeros eigą, priskiriamas prie darbo užmokesčio grupės neatsižvelgiant į jo amžių įdarbinimo dieną. Toks tarnautojas iškart priskiriamas prie pirmos pakopos. Pagal naują tvarką atitinkamos darbo užmokesčio grupės pirmosios pakopos darbo užmokestis nepasikeitė, taigi visiems tarnautojams, kuriems nėra sukakę 18 metų, gerokai padidėjo darbo užmokestis; nelygu darbo užmokesčio grupė, šis padidėjimas siekė 100–200 eurų per mėnesį.
- 11 Po DO.A 80-ojo pakeitimo paaukštinimas į antrąją pakopą galimas tik po penkerių metų. Vėliau paaukštinimai į paskesnes pakopas vykdomi išdirbus dvejus metus. Paaukštinimai kas dvejus metus vykdomi iki 18 pakopos, vėliau paaukštinimas galimas po ketverių metų. Po šio paaukštinimo, vadinamo „priedu dėl amžiaus“, daugiau paaukštinimų nenumatyta.
- 12 Prieš įsidarbindamas administracijoje D. Bowman nuo 1976 m. rugsėjo 1 d. iki 1979 m. birželio 30 d., t. y. dvejus metus ir dešimt mėnesių mokėsi Austrijos valstybinėje gimnazijoje. Po DO.A 80-ojo pakeitimo tapo galima įskaityti mokymosi laikotarpius, todėl 2012 m. gegužės 17 d. D. Bowman pateikė prašymą perskaiciuoti laikotarpius iki jam įsidarbinant administracijoje dėl paaukštinimo datos nustatymo pagal 80-ojo pakeitimo redakcijos DO.A 13 straipsnį. D. Bowman reikalavo administracijos sumokėti 3 655,20 EUR sumą su palūkanomis, ateityje mokėti jam darbo užmokestį, atitinkantį F darbo užmokesčio grupės I kategorijos 17 pakopą, ir nustatyti kito paaukštinimo datą 2012 m. spalio 1 d.

- 13 2012 m. gegužės 27 d. administracija nusprendė, kad, nors pagal 80-ojo pakeitimo redakcijos DO.A prie D. Bowman stažo gali būti pridėti ne daugiau kaip treji metai, dėl to jis negali būti priskirtas prie aukštesnės darbo užmokesčio grupės ir jo paaugštinimo data nepasikeis, nes po šio pakeitimo paaugštinimas į antrąją pakopą galimas tik po penkerių metų, o ne po dvejų, kaip buvo anksčiau.
- 14 *Arbeits- und Sozialgericht Wien* (Vienos darbo ir socialinių bylų teismas, Austrija) patenkino D. Bowman ieškinį, pareiktą dėl šio administracijos sprendimo. Šis teismas teigė, kad ilgesnis paaugštinimo iš pirmosios pakopos į antrąją terminas yra netiesioginė diskriminacija dėl amžiaus.
- 15 *Oberlandesgericht Wien* (Vienos aukštesnysis apygardos teismas, Austrija) patenkino apeliacinį skundą, administracijos pateiktą dėl šio *Arbeits- und Sozialgericht Wien* (Vienos darbo ir socialinių bylų teismas) sprendimo. Apeliacinis teismas visų pirma konstatavo, kad galimybė įskaityti mokymosi laikotarpius apskritai atsirado tik po DO.A. 80-ojo pakeitimo, kartu buvo pailgintas paaugštinimo iš darbo užmokesčio skalės pirmosios pakopos į antrąją terminas ir kad D. Bowman vertintas taip pat kaip ir kiti darbuotojai tiek prieš pakeitimą, tiek po jo, taigi jis nebuvo diskriminuojamas dėl amžiaus.
- 16 D. Bowman kreipėsi į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą – *Oberster Gerichtshof* (Aukščiausiasis Teismas, Austrija) – su kasaciniu skundu dėl šio sprendimo. Šis teismas kelia klausimą, ar ilgesnis paaugštinimo iš DO.A įtvirtintos darbo užmokesčio skalės pirmosios pakopos į antrąją laikotarpis yra netiesioginė diskriminacija dėl amžiaus. Visų pirma jis pažymi, kad DO.A 80-uoju pakeitimu siekiama ne panaikinti anksčiau egzistavusį skirtingą požiūrį, o suteikti galimybę įvertinti karjerą įskaitant ankstesnius laikotarpius. Net jei ilgesnis paaugštinimo iš pirmosios pakopos į antrąją laikotarpis yra netiesioginis skirtingas požiūris dėl amžiaus, jis gali būti pateisinamas.
- 17 Šiomis aplinkybėmis *Oberster Gerichtshof* (Aukščiausiasis Teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:
- „Ar Chartijos 21 straipsnį kartu su Direktyvos 2000/78 2 straipsnio 1 ir 2 dalimis ir 6 straipsnio 1 dalimi, taip pat atsižvelgiant į Chartijos 28 straipsnį, reikia aiškinti taip, kad:
- a) kolektyvinės sutarties nuostata, kurioje dėl darbo laikotarpių karjeros pradžioje numatytas ilgesnis paaugštinimo laikotarpis, todėl apsunkinamas perkėlimas į paskesnę darbo užmokesčio pakopą, reiškia netiesioginį skirtingą požiūrį dėl amžiaus;
- ir, jei atsakymas į a punktą būtų teigiamas,
- b) visų pirma atsižvelgiant į nedidelę profesinę patirtį karjeros pradžioje, tokia nuostata yra tinkama ir reikalinga?“

Dėl prejudicinio klausimo

- 18 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Chartijos 21 straipsnis ir Direktyvos 2000/78 2 straipsnio 1 ir 2 dalys, taip pat 6 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiama tokia kolektyvinės sutarties nuostata, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, pagal kurią tarnautojui, į kurio mokymosi laikotarpius atsižvelgta priskiriant jį prie darbo užmokesčio pakopos, taikomas ilgesnis paaugštinimo iš pirmosios pakopos į antrąją terminas negu paaugštinant į paskesnes pakopas.
- 19 Visų pirma primintina, kad priimdamos į Direktyvos 2000/78, sukonkretinančios Chartijos 21 straipsnyje įtvirtintą nediskriminavimo dėl amžiaus principą užimtumo ir profesinėje srityje, taikymo sritį patenkančias priemones valstybės narės ir socialiniai partneriai turi veikti laikydamiesi

šios direktyvos (šiuo klausimu žr. 2011 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *Prigge ir kt.*, C-447/09, EU:C:2011:573, 48 punktą ir 2014 m. lapkričio 11 d. Sprendimo *Schmitzer*, C-530/13, EU:C:2014:2359, 23 punktą).

- 20 Pirmiausia reikia išsiaiškinti, ar tokioje kolektyvinėje sutartyje, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, įvirtintas skirtingas požiūris dėl amžiaus, kaip jis suprantamas pagal Direktyvos 2000/78 2 straipsnį. Šiuo klausimu primintina, kad pagal šią nuostatą vienodo požiūrio principas reiškia, kad dėl kurios nors iš šios direktyvos 1 straipsnyje nurodytų priežasčių nėra jokios tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos. Šios direktyvos 2 straipsnio 2 dalies a punkte konkrečiai nurodyta, kad pagal šio straipsnio 1 dalį tiesioginė diskriminacija yra tada, kai dėl bet kurios iš tos pačios direktyvos 1 straipsnyje nurodytų priežasčių su vienu asmeniu elgiamasi mažiau palankiai, nei panašioje situacijoje elgiamasi su kitu asmeniu. Be to, iš Direktyvos 2000/78 2 straipsnio 2 dalies b punkto matyti, kad pagal šią direktyvą netiesioginė diskriminacija yra tada, kai dėl akivaizdžiai neutralios nuostatos, kriterijaus ar taikomos praktikos tam tikro amžiaus asmenys gali patekti į gerokai prastesnę padėtį nei kiti asmenys, nebent tą nuostatą, kriterijų ar taikomą praktiką objektyviai pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis.
- 21 Dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamų mokymosi laikotarpių iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad, skirtingai negu tvarka prieš DO.A 80-ąjį pakeitimą, po šio pakeitimo įvesta tvarka suteikia galimybę įskaityti šiuos laikotarpius, jeigu jie buvo po bendrojo lavinimo mokyklos privalomojo lankymo laikotarpio ir truko ne trumpiau, nei švietimo teisės aktuose nustatyta minimali atitinkamos studijų pakopos trukmė, bet įskaitoma ne daugiau kaip treji metai.
- 22 Be to, nors po DO.A 80-ojo pakeitimo paaukštinimo iš pirmosios darbo užmokesčio pakopos į antrąją terminas pailgėjo trejais metais, paaukštinimai ir toliau vykdomi pagal išdirbtus tarnybos laikotarpius.
- 23 Darytina išvada, kad, kaip pažymėjo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, tokioje kolektyvinėje sutartyje, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, pagal kurią tarnautojams, į kurių mokymosi laikotarpius atsižvelgta priskiriant juos prie darbo užmokesčio pakopos, taikomas ilgesnis paaukštinimo iš pirmosios pakopos į antrąją terminas, negu paaukštinant į paskesnes pakopas, neįtvirtintas tiesioginis skirtingas požiūris dėl amžiaus į šiuos tarnautojus.
- 24 Sprendžiant klausimą, ar, kaip mano prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, tokioje kolektyvinėje sutartyje įtvirtinta netiesioginė diskriminacija dėl amžiaus, reikia išnagrinėti, ar, nepaisant to, kad ši sutartis suformuluota neutraliai, ji faktiškai yra nepalankesnė gerokai didesniai tam tikro amžiaus ar tam tikros amžiaus grupės žmonių skaičiui.
- 25 Nagrinėjamu atveju dėl DO.A 80-ojo pakeitimo paaukštinimas į antrąją pakopą vykdomas po penkerių tarnybos metų, o paskesni paaukštinimai – išdirbus dvejus metus.
- 26 Šiuo klausimu pažymėtina, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas remiasi prielaida, kad nustatytas ilgesnis paaukštinimo iš pirmosios darbo užmokesčio pakopos į antrąją terminas, negu paaukštinant į paskesnes pakopas, taikomas tik naujai įdarbintiems administracijos darbuotojams, negalintiems veiksmingai remtis laikotarpiais iki įsidarbinimo, kiek tai susiję su jų priskyrimu prie darbo užmokesčio pakopos. Darbuotojai, kurių darbo užmokestis mažesnis, paprastai daugiausia yra jauni žmonės, taigi, anot prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo, negalima atmesti galimybės, kad po DO.A 80-ojo pakeitimo įvesta tvarka darbo užmokesčio klausimu yra nepalankesnė jauniems darbuotojams.
- 27 Vis dėlto pažymėtina, kad nagrinėjamu atveju netiesioginio skirtingo požiūrio dėl amžiaus buvimas negali būti grindžiamas tik šiuo argumentu.

- 28 Iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad, pirma, pagal po DO.A 80-ojo pakeitimo įtvirtintą tvarką administracijos tarnautojų priskyrimas prie darbo užmokesčio pakopos, be kita ko, kaip matyti iš šio sprendimo 21 punkto, priklauso nuo mokymosi laikotarpių. Šie mokymosi laikotarpiai gali būti įskaitomi neatsižvelgiant į tarnautojo amžių įdarbinimo momentu. Taigi ši tvarka grindžiama kriterijumi, kuris nėra nei neatskiriama, nei netiesiogiai susijęs su darbuotojų amžiumi (pagal analogiją žr. 2012 m. birželio 7 d. Sprendimo *Tyrolean Airways Tiroler Luftfahrt Gesellschaft*, C-132/11, EU:C:2012:329, 29 punktą).
- 29 Antra, pažymėtina, kad D. Bowman situacija, dėl kurios prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pateikė šį klausimą, neatitinka darbuotojo, turinčio nedaug darbo patirties ir negalinčio remtis naudingais tarnybos laikotarpiais, situacijos, nes, kaip matyti iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos, D. Bowman gali įrodyti mokymosi laikotarpį ir beveik 30 metų darbo administracijoje.
- 30 Taigi, net jei jaunam ką tik įdarbintam darbuotojui, turinčiam nedaug darbo patirties ir prašančiam įskaityti mokymosi laikotarpius priskiriant prie darbo užmokesčio pakopos, pirmojoje pakopoje taikomas ilgesnis paaugstinimo terminas, taip pat gali būti, kad, kaip atskleidžia D. Bowman situacija, vyresniam darbuotojui, išdirbusiam administracijoje ilgą laiką ir pateikusiam tokį patį prašymą, virtualiai ar atgaline data taip pat bus taikomas toks ilgesnis terminas.
- 31 Iš tiesų, kaip matyti iš administracijos pateikto atsakymo į Teisingumo Teismo raštu pateiktą klausimą, pagrindinėje byloje nagrinėjama kolektyvinė sutartis, kiek joje numatytas mokymosi laikotarpių įskaitymas ir ilgesnis paaugstinimo iš pirmosios darbo užmokesčio pakopos į antrąją terminas, vienodai taikoma visiems darbuotojams, pateikusiems prašymą dėl įskaitymo, taip pat atgaline data darbuotojams, jau pasiekusiems aukštesnes pakopas.
- 32 Darytina išvada, kad tokioje kolektyvinėje sutartyje, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, pagal kurią visiems tarnautojams, į kurių mokymosi laikotarpius atsižvelgta priskiriant juos prie darbo užmokesčio pakopos, taikomas ilgesnis paaugstinimo iš pirmosios pakopos į antrąją terminas, negu paaugstinant į paskesnes pakopas, neįtvirtintas netiesioginis skirtingas požiūris dėl amžiaus.
- 33 Taigi į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2000/78 2 straipsnio 1 ir 2 dalys turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas nedraudžiama tokia nacionalinės kolektyvinės sutarties nuostata, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, pagal kurią tarnautojui, į kurio mokymosi laikotarpius atsižvelgta priskiriant jį prie darbo užmokesčio pakopos, taikomas ilgesnis paaugstinimo iš pirmosios pakopos į antrąją terminas, nes šis ilgesnis laikotarpis taikomas visiems tarnautojams, kuriems šie laikotarpiai įskaityti, taip pat atgaline data tarnautojams, jau pasiekusiems aukštesnes pakopas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 34 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (šeštoji kolegija) nusprendžia:

2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyvos 2000/78/EB, nustatančios vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus, 2 straipsnio 1 ir 2 dalys turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas nedraudžiama tokia nacionalinės kolektyvinės sutarties nuostata, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, pagal kurią tarnautojui, į kurio mokymosi laikotarpius atsižvelgta priskiriant jį prie darbo užmokesčio pakopos, taikomas ilgesnis paaugstinimo iš

pirmosios pakopos į antrąją terminas, nes šis ilgesnis laikotarpis taikomas visiems tarnautojams, kuriems šie laikotarpiai įskaityti, taip pat atgaline data tarnautojams, jau pasiekusiems aukštesnes pakopas.

Parašai.